Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

AZ AKTIVITÁS– ÉS A FIGYELEM ZAVARAI, MAGATARTÁS ZAVAROK, HIPERAKTÍV FIGYELEMZAVAR (ADHD)

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek
Cím: 1071 Budapest, Peterdy u. 15.
E-mail: efop382@nszi.hu
E-mail: vekop751@nszi.hu

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A TOVÁBBKÉPZÉS CÉLJA

- Célja
  - a társadalmi-demográfiai változásokra reagáló,
  - innovatív elemeket tartalmazó továbbképzések kialakítása és biztosítása,
  - a területen dolgozó szakemberek továbbképzése,
  - a szolgáltatásnyújtás folyamatainak eredményesebbé tétele,
  - a dolgozók megtartása, a pályaelhagyás csökkentése és a területen dolgozók elismertségének növelése.
- További cél a szociális és kapcsolódó szakmák közötti együttműködés kialakítása, erősítése, fejlesztése a továbbképzések biztosítása és lebonyolítása által.

BEMUTATKOZÁS, A TOVÁBBKÉPZÉS INDÍTÁSA

- Bemutatkozás, tapasztalatok, motiváció, elvárások
  - név
  - foglalkozási terület
  - klienskör
  - feladatok
  - gyakorlati tapasztalatok
  - előzetes ismeretek
  - a témához kapcsolódó nézetek
  - a továbbképzéssel kapcsolatos motiváció
  - a továbbképzéssel kapcsolatos elvárások

CSOPORTSZABÁLYOK

- Titoktartás
- Kommunikáció: egyes szám első személy, tisztelet
- Részvétel: aktivitás, önkéntesség
- Időkeretek: a nap kezdése, zárása, szünetek
- Technikai kérdések: mobiltelefon-használat, stb.

A TOVÁBBKÉPZÉS TELJESÍTÉSÉNEK FELTÉTELEI

- záróteszt teljesítése
- hiányzásra vonatkozó előírások

A TOVÁBBKÉPZÉS ÜTEMEZÉSE
1. NAP

A személyiség alakulása

- A személyiségfejlődés feltételrendszere, az eltérő fejlődésmenet okai, formái.
- A szocializáció folyamata, feladata a személyiségformálásban. Szocializáció színterei.

Figyelemzavar, hiperaktivitás, magatartászavar

- Kognitív funkciók
- A figyelem
- Figyelemzavar típusai, jellemzői, mérési lehetőségek.

SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉS ÉS SZOCIALIZÁCIÓ

A SZEMÉLYISÉG ALAKULÁS

Személyiség def.: a viselkedésnek, a gondolkodásnak és az érzelmeknek az a jellegzetes mintázata, amely meghatározza, hogy a személy hogyan alkalmazkodik környezetéhez.

Beletartoznak azok a sajátosságok, amit az egyén **örököl és tanul**.

FEJLŐDÉSI MODELLEK

- Érés elmélet (Darwin)

  A fejlődésnek van egy „természetes”, a humán természetből adódó komponense.

- Tanuláselmélet (Watson)

  A gyermek számára biztosítanunk kell azt a tárgyi környezetet, amely alkalmas az explorációra. A büntetés nem megfelelő módja a gyerekek tanításának, de a jutalmaknak, dicséretnek, bátorításnak fontos szerepe van.

FEJLŐDÉSI MODELLEK

- ## Szociális tanuláselmélet (Bandura)

  A gyerekek sokat tanulnak abból, hogy megfigyelik a környezetüket. Éppen ezért állandóan tudatában kell lennünk, hogy a viselkedésünk, gondolkodásunk, kapcsolataink stb. minták a gyerekek számára.

- ## Fejlődés, mint konfliktusmegoldás (Freud, Erikson)

  Az emberi motiváció és szándék fontos a gyermeki fejlődés folyamatában.

FEJLŐDÉSI MODELLEK

- Kognitív változás elmélet (Piaget, Vigitszkij)

  A fejlődés az egész életünk folyamán tart, szerepet tulajdonít a gyermek és szociális környezete közötti kapcsolatnak.

- Kötődéselmélet (Stern)

  A személyközi aspektusok fontosságát hangsúlyozó modellek arra hívják fel a figyelmet, hogy a gyerekekkel való pozitív, hiteles, közvetlen kapcsolatunknak olyan ereje van, amely a gyerekek fejlődését minden területen elősegíti.

FEJLŐDÉSI MODELLEK

- Környezeti modell, rendszerszemlélet (Bronfenbrenner)

  A gyermek biológiai adottságai (temperamentuma, képességei), a személyiségjellemzői, valamint a szülő (illetve a környezet, a társadalom és a kultúra) jellemzői folyamatosan és kölcsönösen hatnak egymásra.

- Kognitív idegtudomány

  A korai fejlesztés fontossága. Az idegrendszerünk a külső tapasztalatok mentén formálódik, érik.

A SZOCIALIZÁCIÓ FOLYAMATA

Szocializáció

Az a folyamat, ahogy az egyén egy társadalom, egy kultúra tagjává válik.

A szocializáció folyamatában az egyén elsajátítja a viselkedés szabályait, azokat az értékeket, képességeket és ismereteket, amelyek lehetővé teszik, hogy a társadalom tagjaként működjenek.

TRANZAKCIÓS MODELL
(Sameroff es Fiese, 2005, Danis, Kalmár, 2011)

A fejlődő egyén már környezetének, így saját fejlődésének is aktív szervezője.

A környezet sem független a gyermektől, a gyermek visszahat a szülőre, így a szocializációs folyamat kétirányú.

Bell (1974) határküszöb: olyan modell, amelyet a szülő-gyermek párnál zajló kétirányú, egymás viselkedését szabályozó folyamatokra irányul.

A viselkedések intenzitására, gyakoriságára, helyzetnek való megfelelésére vonatkozik. Ha egy ingerlés egyiküknél eléri a *felső küszöböt*, úgy reagal, hogy csökkentse a másik heves, nem megfelelő viselkedését.

Ha az alsó határ körüli értékek kerülnek túlsúlyba, vagyis a *stimuláció* (ingerlés) nem tökéletes vagy nem megfelelő,

akkor a másik fél a viselkedéses inger emelésére törekszik.

ILLESZKEDÉSMODELL
(Thomas, Chess,1989, Danis, Kalmár, 2012)

A fő hangsúly a gyermek és a környezet egymásra hangolódásának sikerén vagy sikertelenségén van.

- Az *illeszkedés jósága (goodness of fit)* azt a folyamatot jelenti, amikor a gyermek képességei, temperamentuma, szükségletei megfelelőek arra, hogy követni tudják a környezet lehetőségeit, és teljesíteni tudják az elvárásait. Szülő attitűdje és a gyermek temperamentuma ha egymásra talál = optimális fejlődés. VÉDŐMECHANIZMUS!
- Az *összeillés hiánya/gyenge illeszkedés (poorness of fit)* esetén a gyermek karaktere, illetve a maga által kialakított viselkedési stratégiája nem megfelelő a környezet kihívásaival való megküzdésben.

Pl.: A „nehéz” csecsemőnél stressz és problémák jelentkezhetnek a gondozás folyamatában, az anya bizonytalannak élheti meg magát gondozóként, es türelmetlen, ellenséges lehet, negatív érzései támadhatnak a gyerekkel és az anyasággal kapcsolatban.
ADHD-s gyerekek szülei : „egy görény”, „rossz anya vagyok, mindenki rossz szemmel néz rám, hogy még megnevelni sem tudom”, „akarattal csinálja, hogy kikészüljek”.

KÖRNYEZETI/ BIOÖKOLÓGIAI MODELL

(Bronfenbrenner, 1986, Danis, Kalmár, 2011)

- A gyermek és családja egy tágabb rendszer része, amelyben a közvetlen intézményi hálózat, a társadalom, a kultúra sajátosságai is interakcióba lépnek egymással.
- A fejlődést meghatározó kölcsönhatások a *környezet egyre magasabb rendű* szintjein és azok között érvényesülnek.
- Rizikó és védőfaktorok jöhetnek bármelyik szinten.

  Pl. edző, sport, katonai suli, szülő-iskola közti kapcsolat, ovis társakkal és szüleikkel való kapcsolat, szülőcsoport, ADHD ismerete.

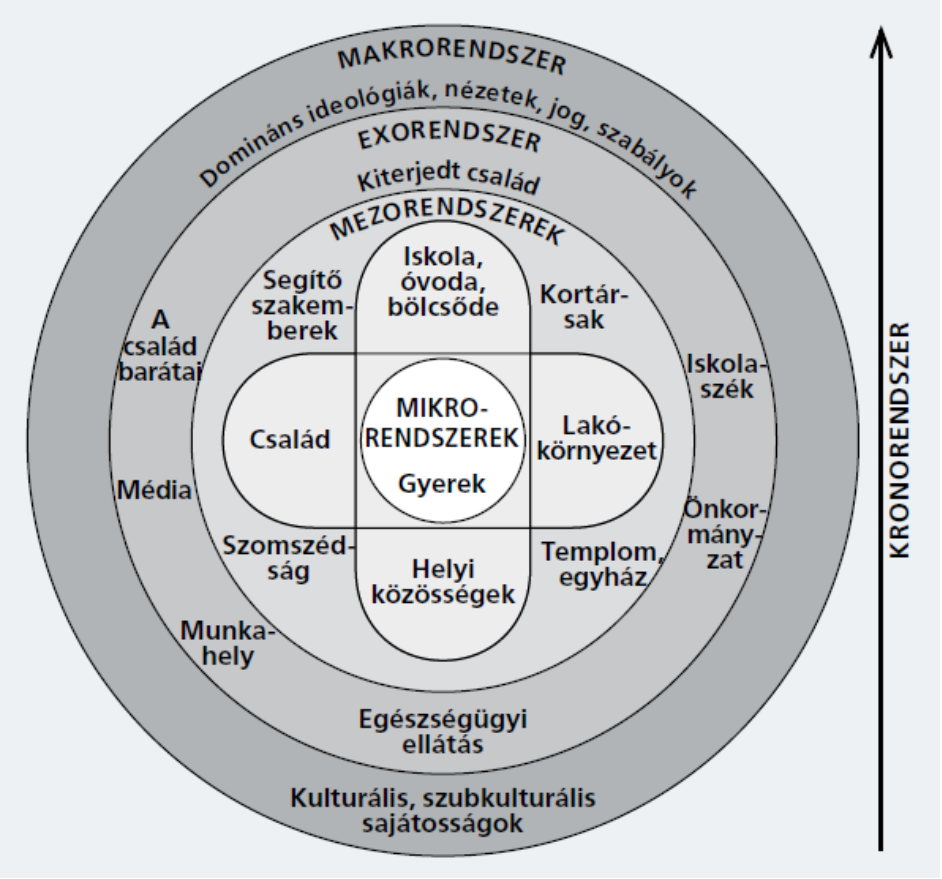

SZOCIÁLIS TANULÁS

Minden olyan tanulást, amely révén bekövetkező viselkedésváltozás társas kölcsönhatások, szociális interakciók következtében alakul ki, szociális tanulásnak nevezünk.

Formái:

- Utánzás
- Modellkövetés
- Azonosulás
- Belsővé tétel

A SZOCIALIZÁCIÓ SZÍNTEREI

Elsődleges

- Az élet első, legmeghatározóbb éveinek színtere.
- Beleszületünk. (**család-mikrorendszer**)
- A korai években tanultak később internalizálódnak, ez az alapja az egyén önazonosságának, identitásának.
- A szocializációs folyamatban lényeges szerepe van az érzelmi köteléknek, a szignifikáns másokkal való kapcsolatot nem lehet helyettesíteni mással. (kötődés)
- A tanulásban, az ismeretek, értékek, normák elsajátításában nagy szerepet játszik a szignifikáns másikkal való azonosulás.

A CSALÁD SZOCIÁLIZÁCIÓS FOLYAMATAI, FUNKCIÓI

- Fizikális és érzelmi biztonság és a fejlődéshez szükséges környezet, feltételek biztosítása
- Beszéd tanítása
- Interakciós tér biztosítása
- Modellnyújtás
- Norma-és értékközvetítés
- Identitás formálása

SZOCIALIZÁCIÓ SZÍNTEREI

Másodlagos

- Minden későbbi, a családon túli szocializációs tapasztalatot magába foglalja.
- A szocializációs hatások közvetítői azok a személyek, akikkel az egyén kapcsolatba lép és hatással vannak rá, új viszonyulásokkal ismertetik meg.
- Ezek a szereplők elsősorban pozíciójuk, szerepük révén kerülnek kapcsolatba az egyénnel, pl.: óvópedagógus, edző.
- Az egyén egyes színterekben szerzett tapasztalatait generalizálja, kiterjeszti, személyektől függetleníti.

FEJLŐDÉSI RIZIKŐK ÉS VÉDŐFAKTOROK

- A gyermek környezetének minden jelentős területét feltérképezzük, és a fellelhető kockázati és védőfaktorokat azonosítsuk.
- Világossá kell tenni a lehetséges erősségeket, erőforrásokat, védőmechanizmusokat, valamint a szükséges támogatási lehetőségeket is.
- El kell különítenünk a kulturális és a szociális háttérből adódó különbségeket a valódi fejlődési problémáktól.
- Monitorozni kell saját reakcióinkat, nézeteinket a kulturális különbségekkel és a fogyatékosságokkal kapcsolatban.

FIGYELEMZAVAR, HIPERAKTIVITÁS, MAGATARTÁSZAVAR

KOGNITÍV FUNKCIÓK
A FIGYELEM
FIGYELEMZAVAR TÍPUSAI, JELLEMZŐI, MÉRÉSI LEHETŐSÉGEK

KOGNITÍV FUNKCIÓK

A kognitív funkciók olyan **megismerési és gondolkodási tevékenységek**, mint az észlelés, a figyelem, az emlékezet, a számolás, a nyelvhasználat vagy egyéb magasabb rendű gondolkodási feladatok (pl. tanulás, döntés, tervezés, problémamegoldás, önismeret stb.).

KOGNITÍV KÉPESSÉGEK RENDSZERE

- **közvetlen** jelenlévő, pillanatnyilag ránk ható közvetlen valóság felfogását teszik lehetővé

  (**érzékelés**, **észlelés**, **figyelem)**

- **közvetett** a pillanatnyilag jelen nem lévő valóság felfogását, mélyebbre ható megismerését teszik lehetővé

  (**emlékezés**, **képzelet**, **gondolkodás**)

KÖZVETLEN MEGISMERŐ FOLYAMATOK

- **Érzékelés**: A külvilág ingereinek felfogása az érzékszervek, illetve érzékelő sejtek (receptorsejtek) segítségével, az érzékszervekre ható ingerek nyomán az agyban érzékletek jönnek létre, melyek az egyszerű ingerek tapasztalásaiként fogalmazhatók meg
- **Észlelés**: Az érzékszervekre ható ingerek jelentéssel való felruházása, értelmezése, az érzékletek integrációiként jönnek létre az észleletek
- **Figyelem**: A tudat szelektív irányultsága, a fontos ingerek többi inger közüli kiemelése, illetve elkülönítése, legfontosabb funkciója az észlelés kiemelése, élesebbé tétele, valamely részlet fókuszba állítása

KÖZVETETT MEGISMERŐ FOLYAMATOK

- **Emlékezés**: Az emlékezés által korábbi észleleteinket fel tudjuk idézni, anélkül, hogy az őket eredetileg kiváltó ingerek jelen lennének.
- **Képzelet**: Az a lelki tevékenység, képesség, amellyel a tudatban a valóság ismert elemei alapján új képeket alkotunk
- **Gondolkodás**: Az a legmagasabb rendű mentális folyamat, amely fogalmak alkotásával és gondolkodási műveletek segítségével a valóság összefüggéseinek megértését, új ismeretek szerzését és problémák megoldását teszi lehetővé.

KOGNITÍV FUNKCIÓK ÉS VISELKEDÉS

- A neuropszichológia és még általánosabban a kognitív idegtudományok alaptétele, hogy a viselkedés biológiai alapokon nyugszik, tehát az idegrendszerben végbemenő folyamatok eredménye.
- Ebből az alapvetésből következik, hogy az érzések, gondolatok, észleletek és cselekvések neurobiológiai fogalmakkal megérthetőek.

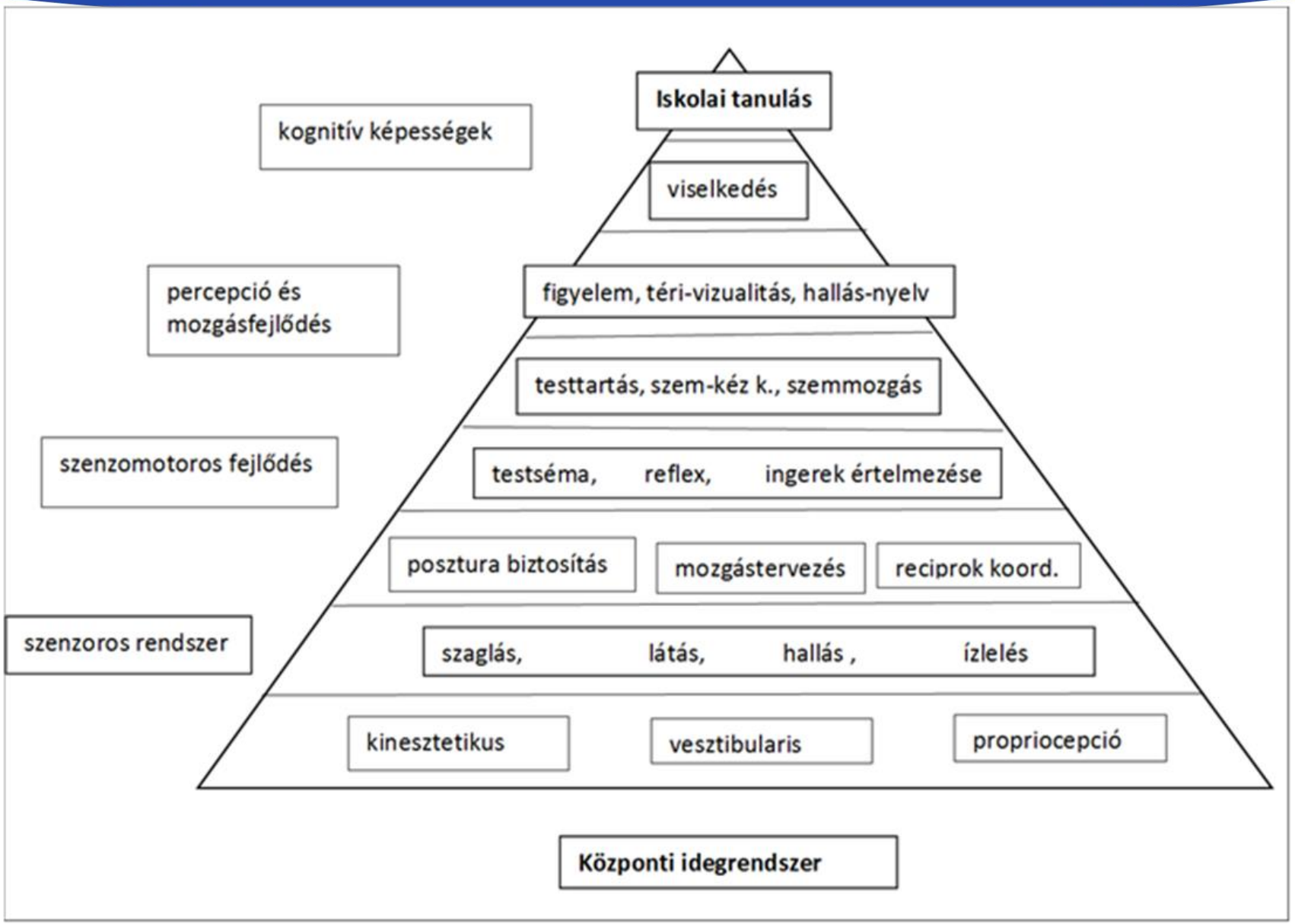
kognitív képességek
Iskolai tanulás
viselkedés
percepció és mozgásfejlődés
figyelem, téri-vizualitás, hallás-nyelv
testtartás, szem-kéz k., szemmozgás
szenzomotoros fejlődés
testséma, reflex, ingerek értelmezése
posztura biztosítás
mozgástervezés
reciprok koord.
szenzoros rendszer
szaglás, látás, hallás , ízlelés
kinesztetikus
vesztibularis
propriocepció
Központi idegrendszer

FIGYELEM

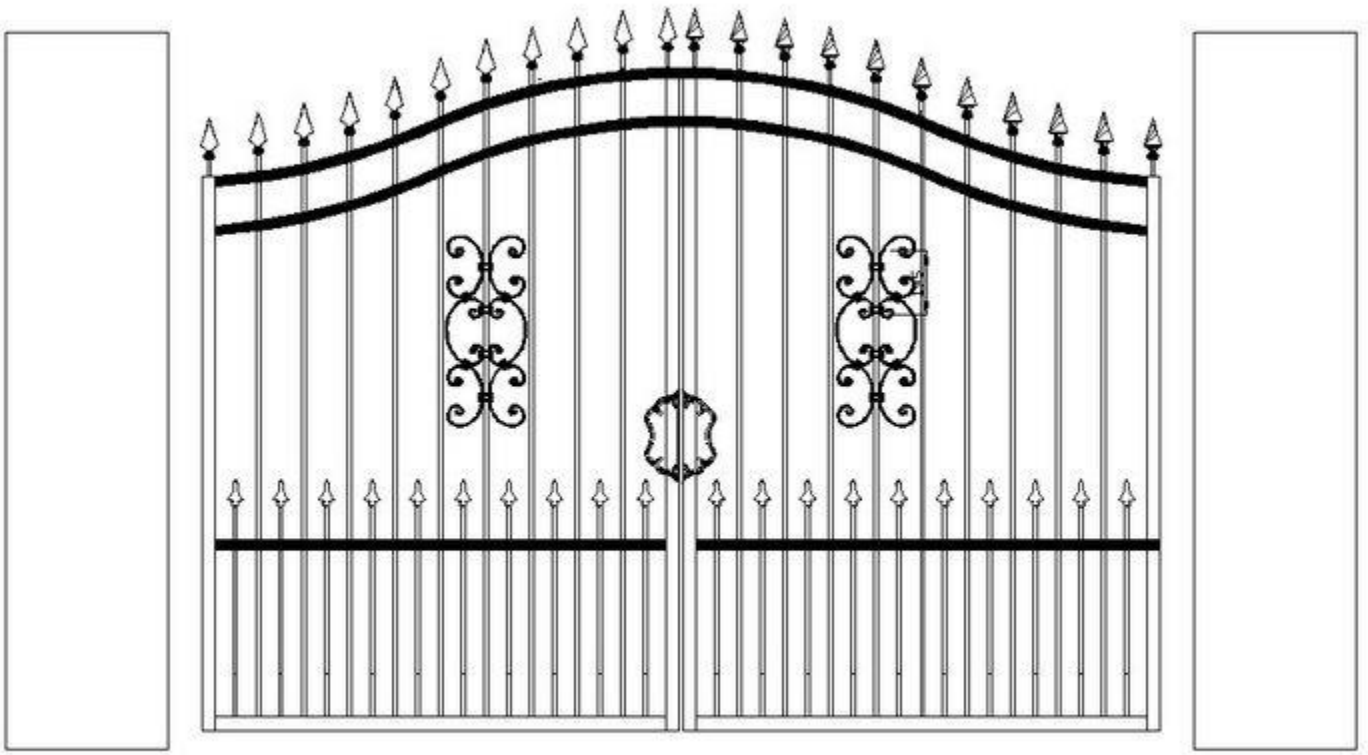

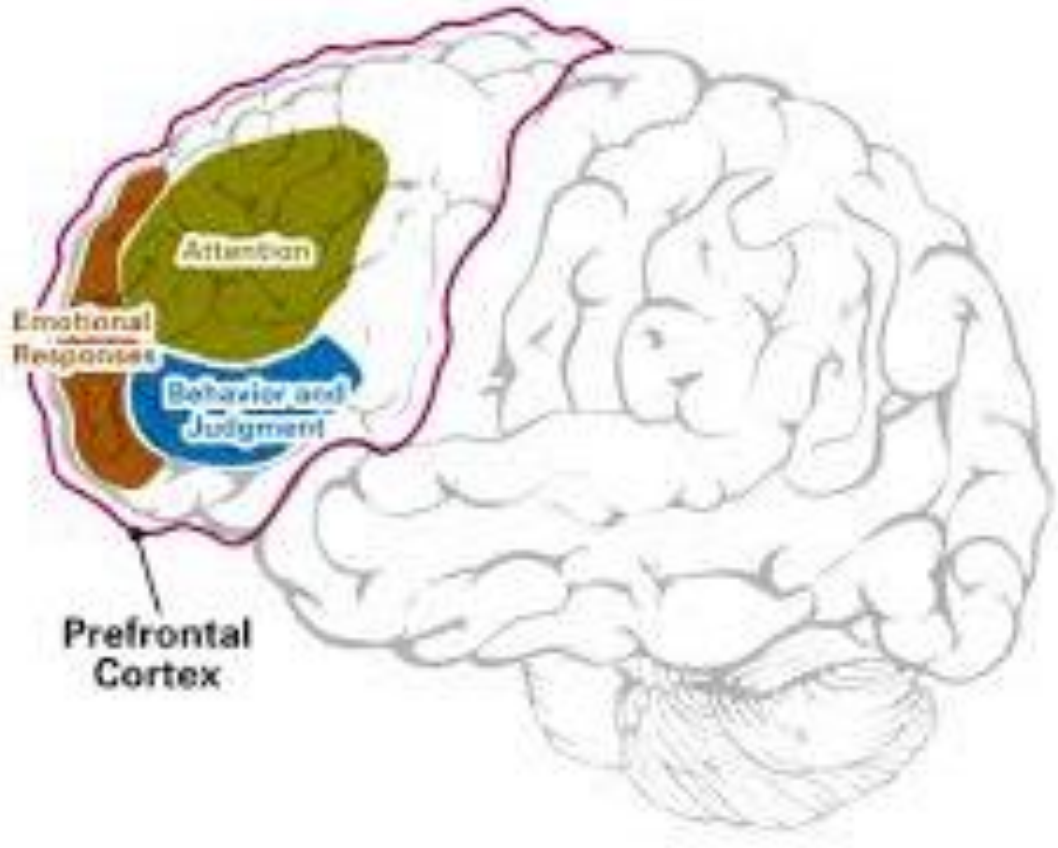

Figyelmi KAPU

És ismét a homloklebeny

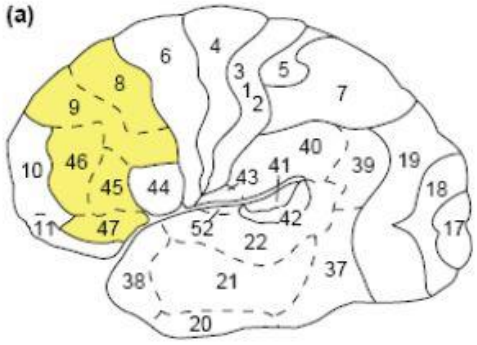

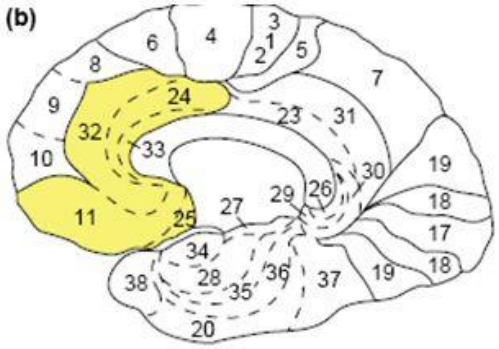

Dorzolaterális prefrontális kéreg

-Tervezés, mérlegelés

-Figyelmi folyamatok

-Racionális, logikus gondolkodás

-Ellenőrző, gátló funkciók, szűrés

-REM alatt deaktiválódik

Ventromediális prefrontális kéreg

-Szociális kogníció

-Empátia

-Tudatelmélet

-Szociális forgatókönyvek

-REM alatt aktív

FIGYELMI FOLYAMATOK

- Nem egységes konstruktum – alkomponensekre osztható
- Minden magasabb szintű kognitív folyamhoz „alapszintként” (**baseline**) szolgálnak

  Pl. a verbális szótanulási feladatba bezavarhat a gyenge figyelem
- A figyelmi problémák gyakran **tünetei** más mögöttes neurológiai vagy mentális, pszichés zavaroknak
- A figyelmi folyamatok zavarai általánosak olyan gyerekeknél, akiknek agyműködését neurokognitív fejlődési zavarok, mérgezések, traumás és szerzett agykárosodás, stb. „veszélyezteti”.

A FIGYELEM ALKOMPONENSEI

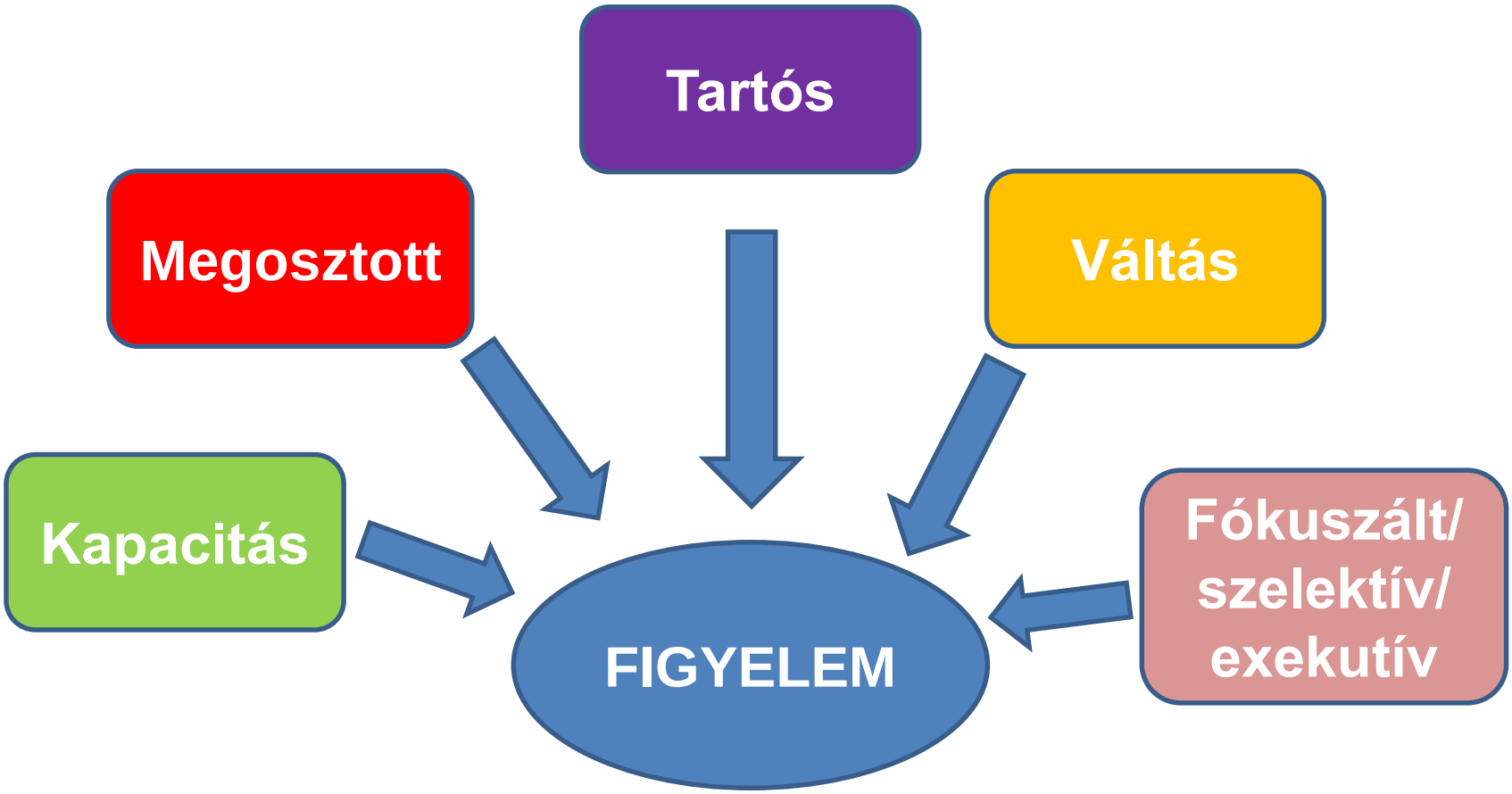

A FIGYELEM TULAJDONSÁGAI

- **Szelektivitása/fókusza**: a figyelem fókusza egy ingerre, más inger figyelmen kívül hagyása mellett
- **Terjedelem**: az információk azon mennyisége, amelyet egy bizonyos időegység alatt a figyelmi szűrőn átviszünk
- **Tartósság**: azt mutatja meg, mennyi ideig vagyunk képesek figyelmünket egy tárgyra, jelenségre fókuszálni.
- **A figyelem megosztottsága**: azt jelzi, hogy egyszerre hány dologra tudunk párhuzamosan figyelni.
- **Átvitel/váltás**: azt fejezi ki, hogyan tudjuk figyelmünket egyik dologról egy másik dologra átirányítani.

FIGYELEM TÍPUSAI IRÁNYULTSÁG ALAPJÁN

- **Szándékos (akaratlagos) figyelem**: a figyelmi tevékenység tudatosan tervezett és arra törekvő mentális erőfeszítést igényel.
- **Spontán (akaratlan) figyelem:** alapja a „mi ez” reflex (új ingerekre automatikusan megjelenő feltétlen reflexfolyamat).
- **Automatikus figyelem**: nem igényel tudatos odafordulást és erőfeszítést sem. Gyakorlás révén alakul ki.
- **Kitartó figyelem (éberség)**: a figyelemnek az a formája, amely hosszú ideig fennálló nagymértékű mentális erőfeszítést igényel. A kitartó figyelmet befolyásolják motivációink, elvárásaink, érdeklődésünk, előzetes ismereteink és tapasztalataink.
- **Megszokás**: (habituáció) azok az ingerek, melyek gyakran és ugyanúgy érnek bennünket, elveszítik hatásukat. Már nem figyelünk rájuk.

FIGYELEMZAVAR TÍPUSAI, JELLEMZŐI

Figyelemzavarról akkor beszélünk, ha a gyermek figyelme könnyen elterelhető, elkalandozik, hullámzó, ingadozó intenzitású, képtelen a zavaró ingereket (pl. lábcsoszogás, köhögés, papírcsörgés, a másik nyelése stb.) kiszűrni, szelektálni, figyelmi gátlás alá helyezni, vagy éppen tapad, perszeverál a figyelme.

Az átmeneti figyelmi problémák hátterében aktuális környezeti- pszichés ártalmak feltételezhetők, ezt nem is tekintjük figyelemzavarnak.

FIGYELEMZAVAR, MINT TÜNET

- Figyelmetlenség NEM jelent figyelemzavart
- Túl könnyű vagy túl nehéz feladat
- Fáradság
- Szorongás
- Betegség
- Pszichés problémák
- Neurológiai és pszichiátriai betegségek kísérő tünete (PTSD, autizmus, epilepszia stb.)

ADHD VS. TRAUMA

- A gyermek traumatikus stressz tüneteit össze lehet téveszteni az ADHD-val, a téves diagnosztizálás kockázata magas

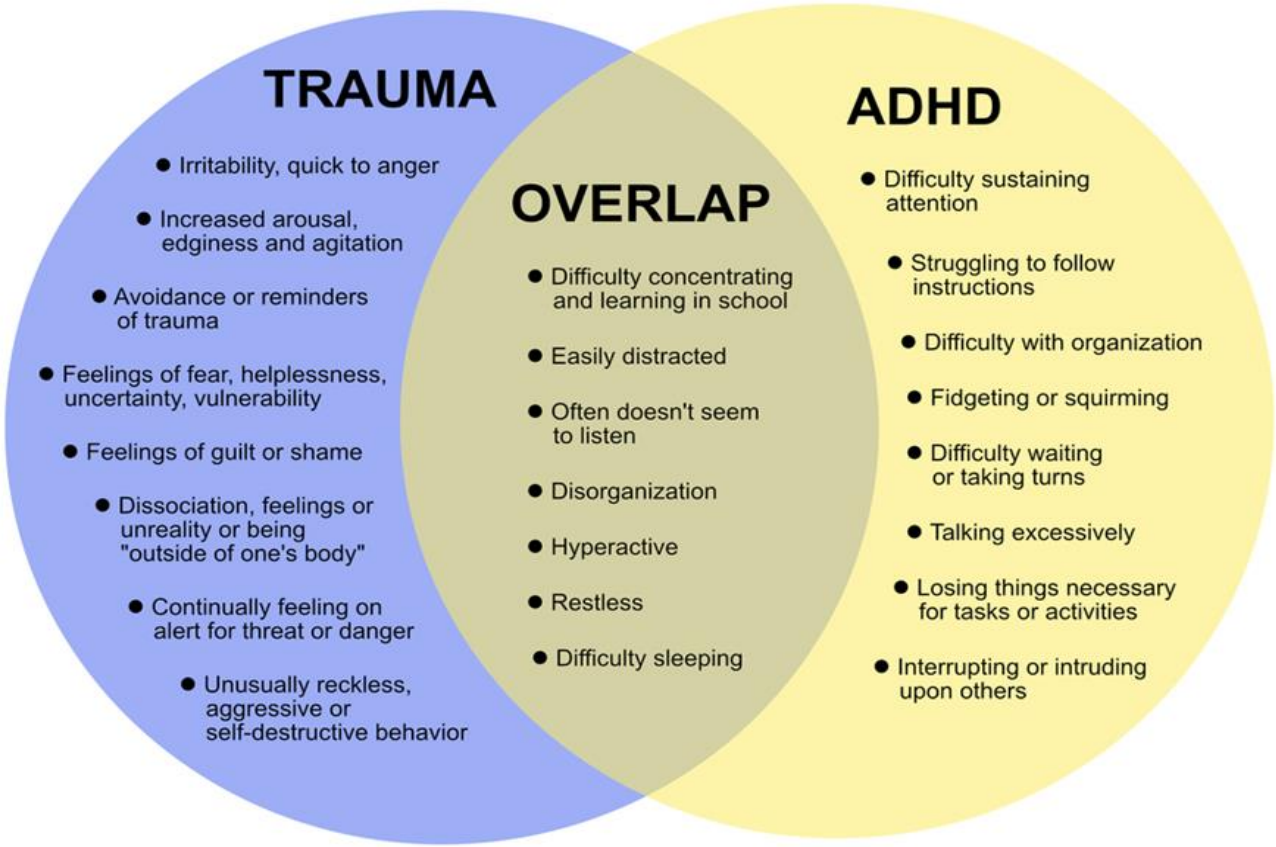

ADHD VS. TRAUMA

- A traumát szenvedő gyermekek túlaktivitásának és zavaró viselkedésének tünetei hasonlítanak az ADHD-ra.
- A trauma: izgatottság, zavartság, idegesség és éberség – hiperaktivitásra hasonlít.
- **A figyelmetlensége a disszociáció tünetei vagy a traumára emlékeztető emlékek elkerülésének következménye lehet**.
- A trauma emlékei zavaros vagy izgatott viselkedéshez vezethetnek, amely hasonló lehet az ADHD impulzivitásához.

FIGYELEMZAVAR

A valódi figyelemzavar szindróma az élet korai szakaszában, kialakuló, neurológiai alapú tünetegyüttes

- nem figyel eléggé a részletekre, gondatlanságból fakadó hibákat vét
- gyakran nehézséget jelent számára a figyelem megtartása
- gyakran úgy tűnik nem figyel amikor beszélnek hozzá
- nem követi az instrukciókat, vagy elmarad feladatainak befejezése
- nehézséget okoz számára a feladatok és tevékenységek megszervezése
- elkerüli, hogy olyan feladatokban vegyen részt, amelyek tartós mentális erőfeszítést igényelnek
- elveszíti a tevékenységhez szükséges dolgokat
- könnyen elvonják a figyelmét külső ingerek
- a napi tevékenységben gyakran feledékeny

FIGYELEMZAVAR TÍPUSAI I.

- **A figyelem koncentrációjának és intenzitásának zavara** (figyelemfáradás): az ilyen gyermekek nagy lendülettel látnak hozzá a feladatvégzéshez, de láthatóan egyre lassulnak, megnő a hibaszám. Végül kifáradva félúton abba is hagyják a feladat befejezését. Látszólag dolgoznak tovább, de valójában nincs már figyelemi energia a teljesítés követésére.
- **A figyelem terjedelmének zavara**: a figyelem és a rövid távú emlékezet, munkamemória és viselkedéses tényezők, pl. motiváció együttes problémája.

FIGYELEMZAVAR TÍPUSAI II.

- **A figyelem tartósságának zavara**: a gyermek figyelme könnyen felszínes, szórt, megzavarható. Az információ nem kerül feldolgozásra. Folyamatos ingerkereső, de az inger nem jut el a feldolgozásig. A szórt, felszínes figyelem mindig hipermotilis viselkedéssel párosul. Képtelen huzamosabb ideig ugyanazt a tevékenységet figyelme fókuszában megtartani.

- **A figyelem megoszthatóságának zavara**: a gyermek a feladatvégzés során nem képes egyszerre párhuzamosan, két vagy több szempontot figyelembe venni, csak az egyiket követi. Tünetei: letapad egy tevékenységnél, csak arra figyel.

FIGYELEMZAVAR TÍPUSAI III.

- **A figyelem átvitelének / váltásának zavara**: a gyermek nem tud gyorsan és megbízhatóan "kapcsolgatni" a különböző figyelmi helyzetek között.

FIGYELEMZAVAR MÉRÉSI LEHETŐSÉGEI

- A figyelemzavar felismerése nem egyszerű. Amennyiben önmagában áll a figyelemzavar, az azonosítása még nehezebb.
- A figyelemzavaros gyermek nem okoz sok bajt. Legtöbbször csak lassú, elbámészkodó gyermeknek tartják.
- Ha a tünetek huzamosabb ideig fennállnak, és nem aktuális életesemény vagy állapot okozza a tüneteket, valószínűsíthető a figyelemzavar.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK: TARTÓS FIGYELEM

Szórt, felszínes figyelem (tartósságbeli probléma):

- Nem tudja elérni a figyelem összpontosításának azt a szintjét, amely a tanulás alapvető feltétele lenne.
- Gyakran izeg-mozog kezeivel vagy lábaival és fészkelődik a helyén.
- Figyelme könnyen megzavarható, minden kis inger elvonja a figyelmét.
- A figyelem működését nem tudja az eredményes tanuláshoz szükséges ideig fenntartani.
- Nehézségei vannak mások utasításainak követésében, még ha megérti is, és nem ellenkezik szándékosan.
- Többszöri ismétlés sem javít teljesítményén.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK: INTENZITÁS

Figyelemfáradékonyság (intenzitásbeli probléma):

- A feladatok elején jó, aztán fokozatosan romlik a teljesítmény.
- Nehézségei vannak a figyelem fenntartásában munka vagy játék során.
- Képtelen a figyelem megosztására, vagyis nem tud gyorsan és megbízhatóan „kapcsolgatni”.
- A figyelem és a rövid idejű emlékezet működésének együttes problémája.
- A feladat végzése során elfárad, majd abbahagyja a feladatot.

MEGFIGYELÉSI SZEMPONTOK: IMPULZIVITÁS

A figyelmi gátlás problémája:

- Gyakran kiböki a választ, mielőtt a kérdés teljes lenne.
- Gyakran átpártol egy félkész munkáról egy másikra.
- Nehezen tud csöndben játszani.
- Gyakran megszakítja mások beszédét, illetve közbevág.
- Gyakran úgy tűnik, hogy nem figyel arra, amit mondanak neki.
- Gyakran elveszíti az iskolai és az otthoni munkához, illetve az egyéb tevékenységekhez szükséges dolgokat.
- Gyakran fizikai veszélyekkel járó tevékenységet végez, anélkül, hogy átgondolná lehetséges következményeit.

SZELEKTÍV FÓKUSZÁLT FIGYELEM

PÉLDA	„Peti ül az osztályteremben és tegyük fel, hogy a tanárra figyel. Az osztály tele van potenciális külső (pl. osztálytársak tevékenysége, zajok) és belső (pl. kényelmetlen szék, éhség) elterelő ingerekkel. Petinek ahhoz, hogy képes legyen a tanárra figyelni és ignorálja a lehetséges disztraktorokat, szelektív vagy fókuszált figyelmet igényel.”
DEFINÍCIÓ	Fókuszált figyelem: perceptuális képesség egy ingersor pásztázására. Exekutív komponens: szelektív válaszadás képessége. Szelektív figyelem: egy kognitív halmaz fenntartásának, kezelésének képessége háttér „zaj” vagy elterelő ingerek jelenlétében
MÓDSZER	d2-teszt, Pieron-teszt, Szék-lámpa, Stroop-teszt WISC-IV Kódolás, Szimbólumkeresés

FIGYELEMVIZSGÁLAT, PIERON, SZÉK-LÁMPA

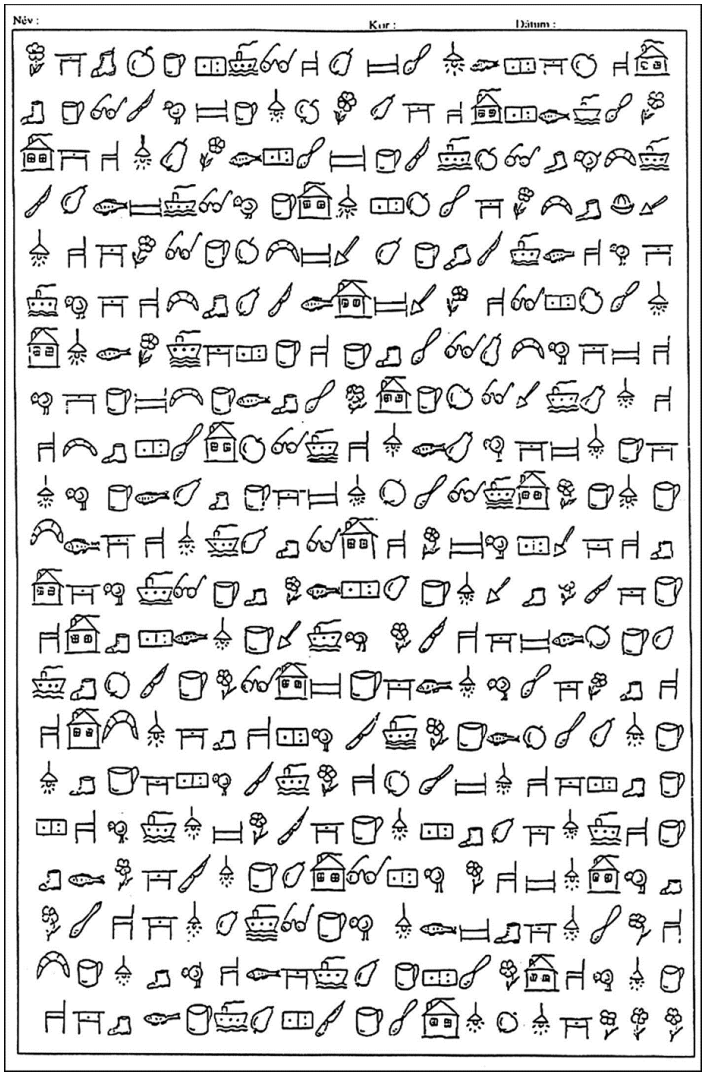

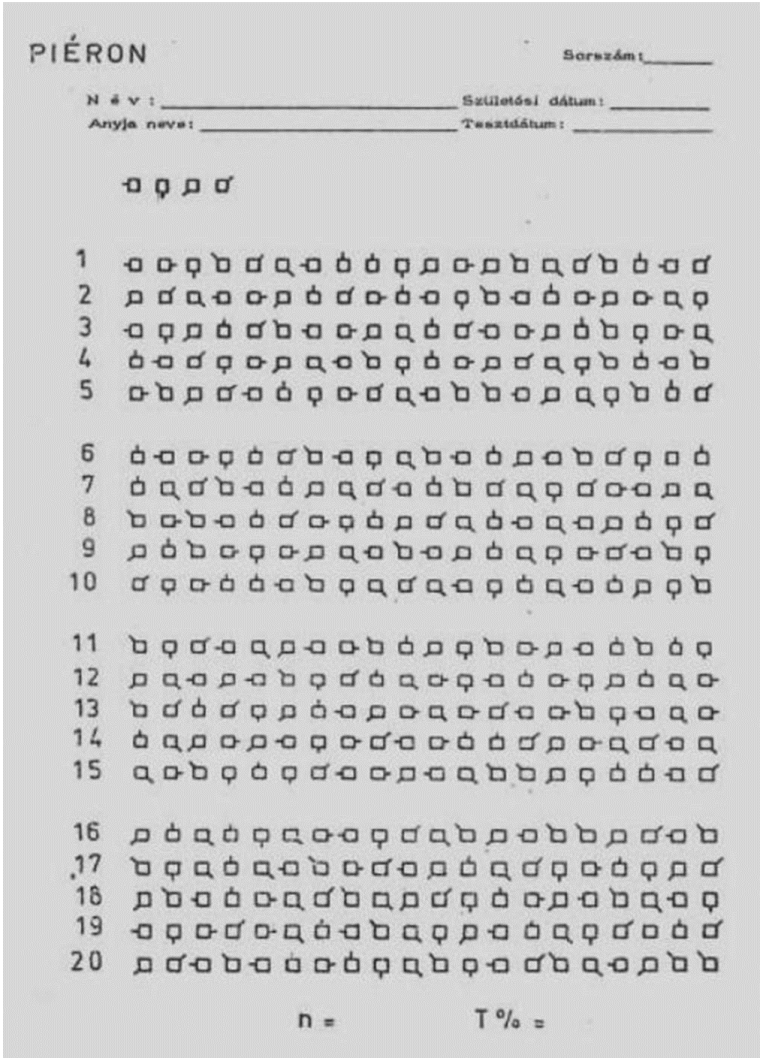

FIGYELEMVIZSGÁLAT, D2, BOURDON

Cross out the letter 'D' (upper case)

1	B	D	G	P	B	O	Q	D	O	P	B	P	G	D	P	B	O	G	Q	P	D	B	1
2	G	P	O	D	Q	G	B	O	D	Q	P	G	O	B	Q	D	P	D	B	O	G	Q	2
3	D	D	P	O	B	D	D	G	O	Q	B	D	O	G	P	B	G	Q	D	Q	P	B	3
4	P	Q	O	B	G	O	P	B	D	P	O	Q	P	D	Q	P	D	O	B	G	P	P	4
5	D	Q	B	P	D	G	B	D	P	D	B	P	D	Q	G	Q	D	P	O	Q	P	Q	5
6	D	B	P	D	Q	O	G	B	Q	O	D	B	G	D	P	O	G	Q	P	O	G	D	6
7	Q	O	D	Q	B	O	Q	D	Q	P	B	O	P	Q	B	O	P	O	O	B	G	O	7
8	O	Q	P	B	P	D	G	O	D	O	G	B	D	Q	O	B	P	D	P	Q	B	D	8
9	B	G	Q	D	Q	P	B	G	O	Q	O	G	O	Q	O	O	Q	P	G	O	B	O	9
10	O	D	D	P	Q	B	O	Q	P	D	O	Q	B	G	Q	B	G	D	O	D	Q	G	10
11	P	Q	G	O	D	O	Q	P	B	Q	P	D	G	O	P	D	O	Q	B	G	O	P	11
12	D	O	Q	O	B	Q	D	G	O	D	Q	B	G	D	B	Q	O	D	B	Q	D	P	12
13	O	P	O	Q	D	P	B	O	B	Q	P	B	O	D	Q	D	Q	B	G	O	B	G	13
14	Q	B	D	Q	O	D	P	B	O	G	Q	G	D	P	Q	G	B	O	D	Q	G	O	14
15	G	P	B	Q	P	O	Q	D	D	B	Q	G	B	O	D	Q	G	D	P	B	O	Q	15
16	D	O	P	O	B	G	O	P	B	Q	D	Q	P	G	Q	B	D	P	O	G	Q	P	16
17	Q	G	O	D	P	D	Q	B	O	D	O	P	Q	B	Q	D	P	D	Q	O	B	D	17
18	P	D	Q	O	P	B	O	P	D	G	B	P	O	D	P	B	Q	P	D	B	O	P	18
19	B	Q	P	D	O	P	D	Q	G	O	Q	D	P	G	O	Q	D	G	Q	D	P	O	19
20	O	Q	B	Q	O	D	G	O	D	B	G	P	D	O	D	Q	P	O	B	G	Q	B	20

II p II d I p II p d II d II d I d II p II d I d II d II d I d II d I d II d I p II d I d II d II p II d I p II d I d II p II d I p II d I p II d I

FIGYELEMVIZSGÁLAT, STROOP

KÉK	ZÖLD
ZÖLD	SÁRGA
SÁRGA	KÉK
PIROS	PIROS
KÉK	SÁRGA
ZÖLD	PIROS
PIROS	SÁRGA

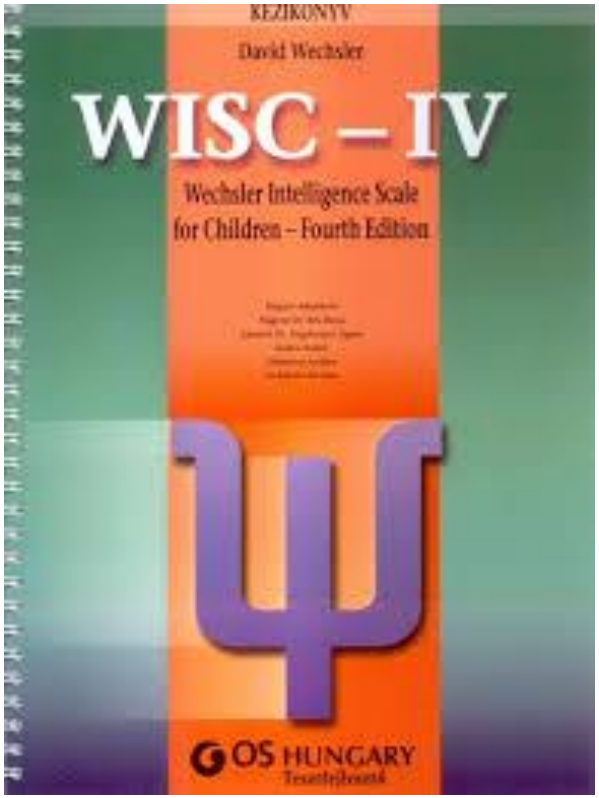

TARTÓS, FENNTARTOTT FIGYELEM

PÉLDA	„Lili otthon van és anyukájával főzőcskéset játszanak. Pár percig érdeklődve részt vesz a tevékenységben, majd gyorsan elveszíti az érdeklődését és más tevékenységbe kezd.”
DEFINÍCIÓ	elnyújtott, huzamosabb időn keresztül képesnek lenni éberen egy feladatnál maradni
MÓDSZER	Folyamatos Teljesítés Teszt (adott célingerre kell reagálni) (WISC-IV Törlés) Bell

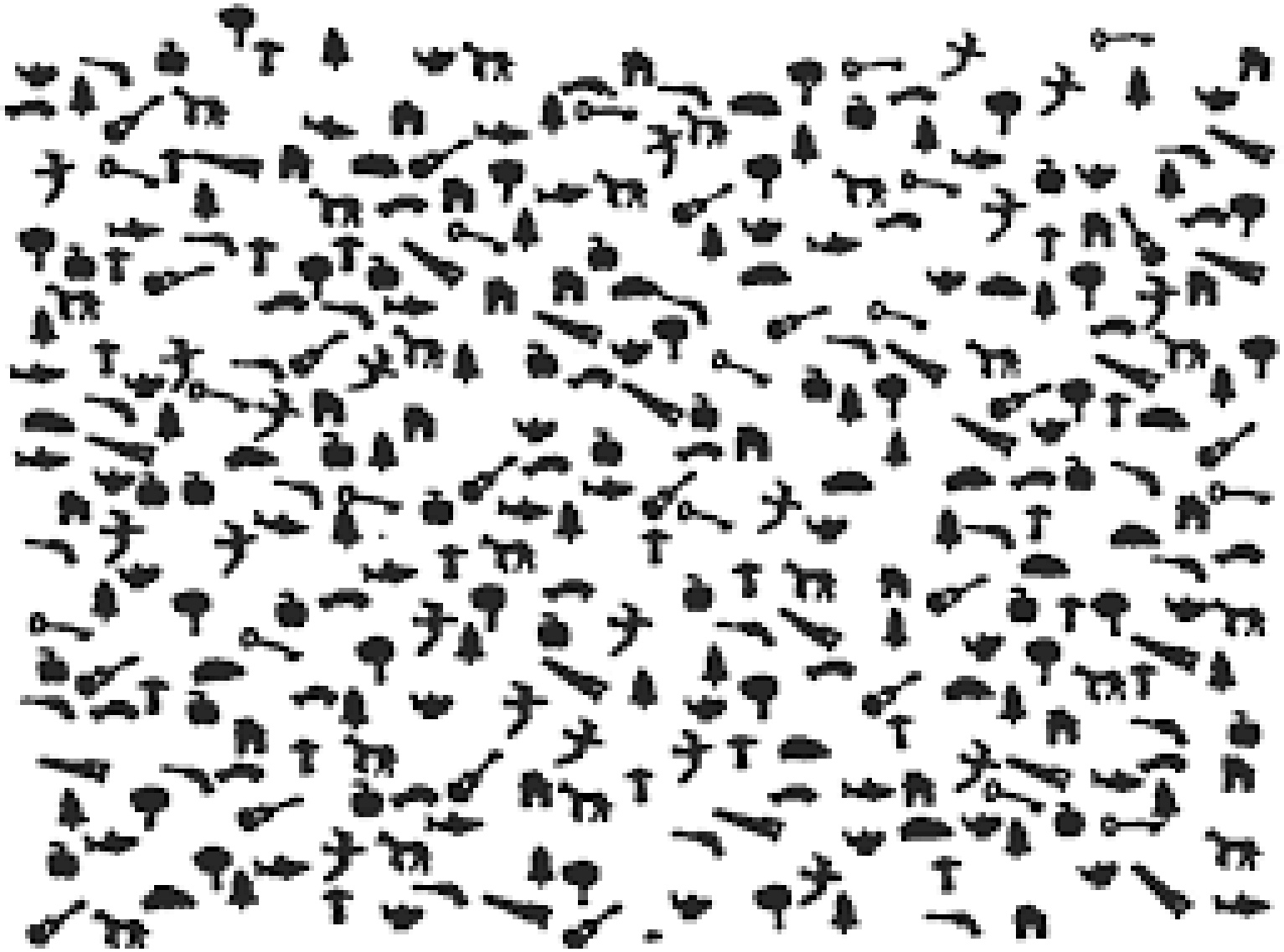

FIGYELMI VÁLTÁS

PÉLDA	„Zoli az osztályban a matematika feladatán dolgozik, amikor a tanár kéri, hogy tegyék azt el és vegyék elő az olvasó könyvüket. Zoli folytatja a matematikaleckéjét.”
DEFINÍCIÓ	a figyelmi erőforrások tudatos áthelyezése, reallokációja egyik tevékenységről a másikra
MÓDSZER	Wisconsin Kártyaválogatási Teszt Nyomvonalkövetési teszt (Trail-making) Delis-Kaplan Verbális Fluencia – Váltás Delis-Kaplan Design Fluencia - Váltás

Trail Making (Part A)

Patient's Name: _____ Date: _____

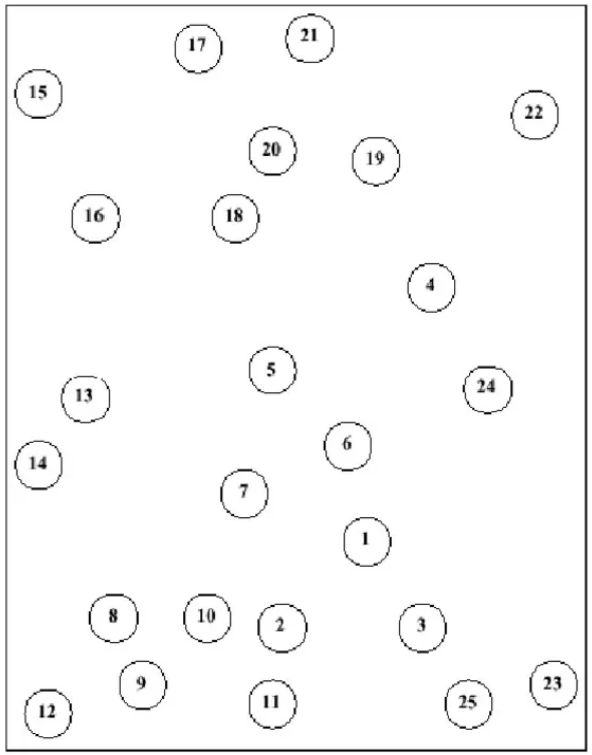

Trail making test B

Patientens namn: _____ Personnummer: _____ Datum: _____

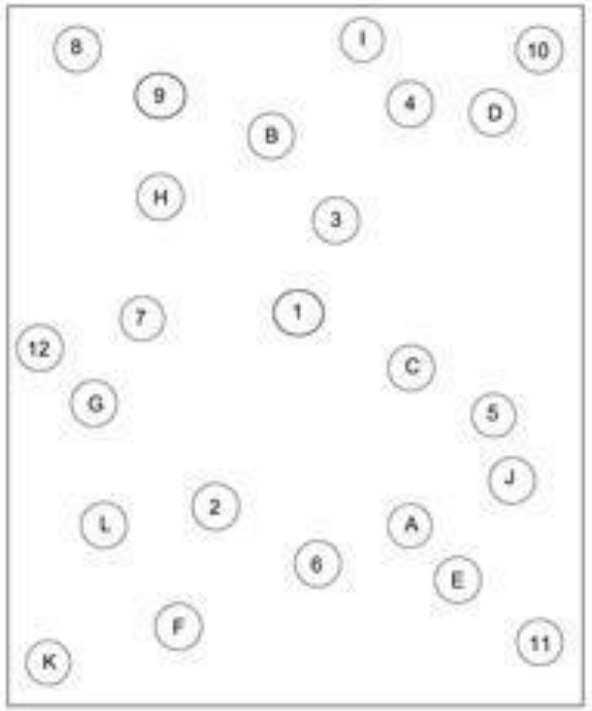

MEGOSZTOTT FIGYELEM

PÉLDA	**„Katinak nem jelent problémát, hogy az órán figyeljen a tanárra, de nem tud egyszerre figyelni is és jegyzetelni is”**
DEFINÍCIÓ	képesség párhuzamosan válaszolni egynél több feladatra vagy eseményre (multitasking)
MÓDSZER	WISC-IV Betű-szám szekvencia

FIGYELMI KAPACITÁS

PÉLDA	„Tomi képes kis mennyiségű információra figyelni, de gyorsan túlterhelődik, hogy egyszerre több információt kap.”
DEFINÍCIÓ	Más kognitív folyamatokkal (pl. RTM) és viselkedéses faktorokkal (elterelhetőség, motiváció) kapcsolatos
MÓDSZER	Számterjedelem, Hallási mondatterjedelem

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE